Hayal etmekten anlamayı düşünerek ayırmak olanaksızdır.

Her hayal ettiğinin öncesinde temelinde anladığın bir şeyler vardır. Bedenin dahil her şeyin yere doğru aşağıya çekildiğini anlamadan uçmayı hayal edebilir misin? Yerçekimini anladıktan sonra "uçmak" diyeceğin sürece karşılık gelen şeyler zihninde canlansa da henüz yerçekimini anlamamışsan buna uçmak olarak anlam veremezsin.

Hayal anlayışın ötesindedir. Her hayal anlanmamış olana dikkat ettirir. Henüz anlanmamış olanı anlama çabası hayalle başlar.

"En önce hayal mi vardı, anlayış mı?" sorusu -dikkat edersen- ancak hayal edilebilir. Başlangıçta, sonradan bakıldığında insana bir hayal bir anlayış gibi gözüken şeyler vardır. Hayal ile anlayışın bu karışımında zamanla hayaller ve anlayışlar ayrışır gibi olur. Ama bir şeyin anlayış olarak netleşmesiyle birlikte -bir de bakmışsın ki- onun tamamen hayal olduğu da netlik kazanır. Aynı durum -tersi yönde- netleşen hayal için de geçerlidir.

Hayal etmekten anlamayı düşünerek ayırmak olanaksızdır. Anlamayla hayali birbirinden ayırt edebiliyorsan eylem ve düşünmenin bir aradalığıyladır. Eylem ve düşünmenin bir araya düşmesinin, düşünmedeki yansıması diyalektiktir. Diyalektikte de noktayı düşünme koyar; onu sabit ussallıktan ayıran, vargısının salt düşünmeye dayanmaması; düşünmenin yanı sıra dış dünyayla etkileşimin -yani eşanlı ya da sıralı biçimde hem dış dünyadan etkilenme hem de dünyayı etkilemenin- sonucunda oluşmasıdır.